

PŘÍLOHA

Část 1: Vymezení použitých nástrojů metainformačního systému

Část 2: Datové soubory (s jednovýkazovými kontrolami)

Část 3: Mezivýkazové kontroly

Část 4: Informační prvky

Část 5: Parametry

Část 6: Číselníky s příslušnými doménami

Část 7: Datové typy a domény k datovým typům

Část 8: Způsob provádění kontrol časových řad

9. Ktoľky nict. hnd, s hpin a supmccnyde esult. actin?

Příloha
k opatření České národní banky
č. 10 ze dne 20. prosince 2000

Část 1:

Vymezení použitých nástrojů metainformačního systému

Pro metodický popis výkazů a k nim přiřazených datových souborů se v této příloze používají jako nástroje formalizovaného popisu objekty metainformačního systému Bankovního informačního systému. Každý objekt metainformačního systému je určen svým kódem a názvem a podrobněji specifikován slovním popisem a dalšími znaky, jako např. vztahem k jiným objektům, vazbou na účetnictví, typem a délkou hodnoty. V příloze k tomuto opatření jsou pro metodický popis výkazů a příslušných datových souborů použity následující typy objektů metainformačního systému:

- 1) Informační prvek, který představuje informační jednotku zpracovávanou informačním systémem. V metodickém popisu datových souborů informační prvek definuje určitý ekonomický pojem používaný v bankovníctví a popisuje jemu přiřazený ukazatel. Každému informačnímu prvku je přiřazena určitá sada parametrů pro podrobnější specifikaci vlastností údajů, které jsou odvozeny od daného informačního prvku. Popis údajů obsažených v datovém souboru je proveden stanovením konkrétních hodnot parametrů pro informační prvky přiřazené k datovému souboru. V případě, že přímo u informačního prvku jsou konkretizovány konstantními hodnotami některé parametry z dané sady parametrů, vznikne sekundární informační prvek, odvozený od původního primárního informačního prvku. Sekundární informační prvky jsou označeny složenými kódy odvozenými od příslušných primárních informačních prvků.
- 2) Parametr, který charakterizuje určitou vlastnost (atribut) informačního prvku nebo datového souboru. Hodnoty vlastností charakterizovaných prostřednictvím parametrů jsou stanoveny číselníky nebo datovými typy, které jsou přiřazeny k jednotlivým parametrům. Konkretizace hodnot parametrů u informačních prvků je provedena pomocí položek a domén číselníků nebo domén nad datovými typy, které jsou spojeny s předřazenými operátory určujícími charakter konkretizace podle bodu 5 této části přílohy.
- 3) Číselník, který představuje účelově definovaný seznam objektů stejného typu - položek číselníku. Číselník vymezuje platný obor přípustných hodnot, jichž může parametr přiřazený k číselníku nabývat. Číselník může mít hierarchickou strukturu, která je popsána pomocí součtových položek (nadřazená úroveň) a elementárních položek (podřazená úroveň) obsažených v doménách odpovídajících součtovým položkám. Součtové položky číselníků jsou označeny kódem začínajícím znaky „S_“. Při statické konkretizaci parametru položkou číselníku je před kód položky předřazen operátor „Položka“ (alternativně označovaný znakem „=“).
- 4) Datový typ, který představuje množinu hodnot využívaných pro určení oboru přípustných hodnot parametrů v případech, kdy k parametru nelze přiřadit číselník nebo k němu není přiřazen číselník uvedený v této příloze. Ve spojení s informačním prvkem nebo parametrem stanoví typ, formát a délku hodnot údajů v datovém souboru a případně i jejich měrnou jednotku; v některých případech (pro identifikační číslo organizace a pro rodné číslo) stanoví i logickou kontrolu struktury hodnot.

5) Doména, která je účelově vytvořeným seskupením (zpravidla podmnožinou) objektů číselníku nebo datového typu. Představuje soubor hodnot, které parametr v dané konkretizaci nabývá nebo může nabýt podle použitého operátoru předřazeného doméně. Doména k číselníku je obecně definována ve formě výčtu vybraných elementárních nebo součtových položek podle bodu 3; položky domény přitom mohou mít hierarchické uspořádání. Doména k datovému typu je definována jako interval nad zvolenou množinou hodnot datového typu.

Jako operátory domén nad číselníky jsou používány:

- a) operátor „Výčet“ (alternativně označovaný znakem „V“ nebo „v“), označující použití všech prvků domény při statické konkretizaci parametru doménou číselníku,
- b) operátor „Několik“ (alternativně označovaný znakem „M“ nebo „m“), označující použití jednoho nebo více prvků domény při dynamické konkretizaci parametru doménou číselníku,
- c) operátor „Existuje“ (alternativně označovaný znakem „E“ nebo „e“), označující použití právě jednoho prvku domény při konkretizaci parametrů doménou číselníku – pouze pro účel stanovení vykazovací povinnosti u datového souboru nebo informačního prvku.

Jako operátory domén nad datovými typy jsou používány:

- a) operátor „Existuje“ (alternativně označovaný znakem „E“), označující použití právě jednoho prvku domény při statické konkretizaci parametru doménou datového typu – pouze pro účel stanovení vykazovací povinnosti u datového souboru,
- b) operátor „Suma / Agregace“ (alternativně označovaný znakem „s“), označující použití součtu hodnot domény při statické konkretizaci parametru doménou datového typu,
- c) operátor „Několik“ (alternativně označovaný znakem „M“ nebo „m“), označující použití jednoho nebo více prvků domény při dynamické konkretizaci parametru doménou datového typu.

6) Datová oblast, která představuje konzistentně popsanou množinu údajů odvozených od informačních prvků, jež ze zvoleného hlediska sledování spolu věcně souvisejí a umožňují získat požadované informace. Informační prvky mohou být v datové oblasti hierarchicky uspořádány. Datová oblast je základním objektem pro metodický popis údajů a stanovení struktury datového souboru. Struktura datové oblasti bývá kromě přiřazených informačních prvků tvořena sadou dimenzionálních parametrů, které mohou nabýt nejméně dvou hodnot, tj. konkretizovaných pomocí domén nad číselníky nebo datovými typy s platností pro datovou oblast jako celek.

7) Datový soubor, který představuje konkrétní seskupení datových oblastí, zpravidla se silnějšími věcnými a formálními vazbami, které je metodicky popisováno a informačním systémem v určitých fázích zpracováváno jako celek. Datové soubory jsou obvykle členěny do několika částí, které seskupují věcně související datové oblasti přiřazené datovému souboru do logických celků. Pro automatizované zpracování výkazu je datový soubor členěn do matic odpovídajících datovým oblastem.

Grafické znázornění struktury v metodickém popisu datového souboru uvedeném v této příloze obsahuje specifikaci:

- a) údajů vykazovaných bankou, pro které jsou políčka v grafickém znázornění struktury bez doplňkového vnitřního popisu,
  - b) údajů sdílených v rámci daného výkazu nebo několika výkazy, které jsou v grafickém znázornění struktury označeny odkazem na příslušné datové oblasti,
  - c) údajů dopočítávaných Českou národní bankou v rámci zobrazené struktury datového souboru při přijetí výkazu, které jsou v grafickém znázornění struktury označeny slovem „Dopočet“,
  - d) údajů nesledovaných Českou národní bankou v daném výkazu (tj. údajů bez věcné náplně nebo nepoužívaných), které jsou v grafickém znázornění struktury označeny křížkem.
- 8) Kontrola, která představuje požadovaný matematický nebo logický vztah nebo soubor vztahů mezi údaji v datových souborech a příslušných výkazech. Kontroly jsou stanoveny a při přejímání datových souborů nebo výkazů uplatňovány jako:
- a) jednovýkazové kontroly, určené pro kontrolu vzájemných vazeb údajů v rámci jednoho výkazu, resp. odpovídajícího datového souboru, s výlučnou příslušností k tomuto datovému souboru (a tvořící proto neoddělitelnou část jeho celkového popisu),
  - b) mezivýkazové kontroly, určené pro kontrolu mezivýkazových vazeb údajů skupiny vzájemně provázaných výkazů, resp. odpovídajících datových souborů. Každá mezivýkazová kontrola je formálně přiřazena ke zvolenému datovému souboru z této skupiny s platností pro všechny datové soubory provázané danou mezivýkazovou kontrolou; případná chyba objevená kontrolou může být způsobena chybnou hodnotou resp. chybnými hodnotami v kterémkoliv datovém souboru skupiny. Do mezivýkazových kontrol jsou zařazeny i kontroly sledující vztahy mezi údaji jednoho výkazu sestaveného k různým termínům.

V metodice a při provádění jednovýkazových a mezivýkazových kontrol jsou využívány následující druhy kontrol:

1. chyba (označená „err“), při jejímž nesplnění jsou vykázané údaje jednoznačně považovány za nesprávné¹⁾ a jejich převzetí je Českou národní bankou odmítnuto,
2. podezření na chybu (označená „expl“), při jejímž nesplnění existují určité nesrovnalosti ve vykázaných údajích a banka je požádána o potvrzení správnosti nebo opravu dat,
3. upozornění (označená „warn“), při jejímž nesplnění existují určité pochybnosti o správnosti¹⁾ nebo přesnosti²⁾ vykázaných údajů, ale dodané údaje jsou formálně považovány za správné,
4. informativní (označená „inf“), se zvláštním režimem provádění podle § 3 odst. 2 tohoto opatření.

1) § 2 odst. 2 opatření České národní banky č. 10 ze dne 6. listopadu 1997.

2) § 2 odst. 3 opatření České národní banky č. 10 ze dne 6. listopadu 1997.

Jednotlivé kroky kontrol druhů 1, 2 a 3 jsou v tomto opatření uvedeny ve dvou věcně si odpovídajících zápisech, a to:

1. sémantický tvar kroků kontroly, jako syntakticky přesně definovaný kontrolní výraz vyjádřený sémantickým zápisem s využitím příslušných objektů metainformačního systému a s uvedením přípustné odchylky pro účely automatizované přípravy a kontroly dat příslušných předávacích datových souborů,
2. uživatelský tvar kroků kontroly, jako kontrolní výraz navazující na příslušné řádky nebo sloupce grafického znázornění struktury podle části 2 přílohy a § 2 odst. 3 tohoto opatření.

Informativní kontroly jsou zapsány formou volného nebo částečně formalizovaného textového popisu matematicky správného nebo logicky odpovídajícího vztahu vykazovaných údajů; zápisy těchto kontrol nejsou systémově navázány na jiné objekty metainformačního systému.

- c) kontroly časových řad, určené pro kontrolu časových vazeb údajů, tj. souladu vykázaných hodnot vybraných údajů s předchozími hodnotami v časových řadách příslušných údajů. Jedná se o kontroly typu podezření na chybu („expl“). Algoritmus těchto kontrol je společný pro všechny případy podle části 8 této přílohy a není pro kontrolované údaje opakovaně definován specifickým zápisem u jednotlivých datových souborů.